

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLIV (38)

Štev. (No.) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

29. avgusta 1985

Piknik na grobovih

Objavljamo pismo OTMARJA MAUSERJA uredništvu lista „Neighbors“, v Torontu, Kanada, ki je tudi za nas zanimivo.

Ko sem pred kratkim obiskal za hodni del našega mesta, sem našel v listu „Neighbors“ (Sosedje) z dne 25. junija letos zelo prepričljivo pismo uredništvu, ki sta ga podpisala mr. L. Stegu in mr. T. Sie kot predstavnik Zveze slovenskih klubov in organizacij. Govori o obisku župana mesta Missisuga, gospe Hazel McCallion, v Sloveniji in bolj natančno, na „slovenskem izseljenskem pikniku“ v Škofji Loki.

Trditve teh dveh piscev so odgovor na pismo dr. Petra Urbanca, dobro znanega in upoštevanega člena slovenske skupnosti v zadnjih 30 letih, ki je 26. marca v pismu v istem listu navedel svoje pridržke o imenovanem obisku. Ker poznam dr. Urbanca že dalj časa, vem, da so njegove trditve utemeljene. Tudi jaz imam podobne dvome o pravi naravi tega „izseljenskega festivala“ v Škofji Loki, saj ga je organiziral posebni oddelek diktatorskega ko-

munističnega režima v Sloveniji, ki ima za nalogo utišati ideološko in politično opozicijo v svobodnem svetu, tako da igra „prijaznega gostitelja“ dobromislečim in patriotičnim Slovincem, ki prihajajo obiskovat svoj rojstni kraj.

Kar sta ta dva pisca pozabila omeniti v obrambi tega piknika (gotovo zaradi močnih in umevnih razlogov) je dejstvo, da na tistem kraju, kjer se ta vsakoletni piknik vrši, ležijo stotine žrtev komunističnih zločinov, izvršenih v maju in juniju leta 1945, ko so jim britanske okupacijske sile brez sramu predale zahrbtno 12.000 slovenskih beguncev v Avstriji, da so bili poklani kot živina. Večina je bila pobita v Kočevskem Rogu, a na stotine jih je našlo svoj skupni grob v Škofji Loki, ravno tam, kjer je sedaj oblast izbrala svoj prostor za vsakoletni „izseljenski piknik“. S taktiko in sredstvi, ki jih uporablja sedanja oblast, si prizadevajo, da zadržijo svoje zločine in krivdo in da utišajo in zlomijo opozicijo, ki je še vedno prisotna in dejansko raste ne samo v svobodnem svetu, ampak tudi v sredini njih lažne „svobode“, s ka-

tero so podjarmili slovensko ljudstvo svoji vojni in ambiciji, da ohrani oblast nad brezbrambnim slovenskim narodom.

A ta dva gospoda sta v zelo veliki zmoti, ko govorita o „patriotičnem čutenju Slovencev“, ki pa dejansko ni izražen v ljubezni do sedanjega režima, ampak raje v ljubezni do svoje stare domovine, ki jo sedanji oblastniki skušajo izžemati do največje mere. Da tako širita in podpirata napačne pojme, je samo po sebi zgražajoče in ni vredno pravega slovenskega domojuba.

Nikoli nisem imel sreče, da bi se srečal z gospo Hazel McCallion. Vendar sem prepričan, da je dobrosrčna ženska in ima razumevanje za vse svoje župljane, posebno še za novonaseljene. V tem primeru pa mislim, da je padla v mrežo manipulativnega z njeno dobrosrčno naravo, ki je velika vrednota za Kanadčane.

Kot slovenski vseljencec in Kanadčan že 30 let, bi želel izreči svoje iskreno občalovanje, da je županja mesta Missisuga, v svoji pripravljenosti, da nam nudi prijetno domovanje v Kanadi, postala nehote orodje v drugih rokah in se tako znašla sredi nasprotujočih si mnenj v slovenski skupnosti.

Stanje na Poljskem

Poljske oblasti so prejšnji mesec nekaterim članom Poljske akademije znanosti do nadaljnjega prepovedale potovanja v inozemstvo. Ta prepoved naj bi bila nekakšna kazen, ker so nekateri znanstveniki konec aprila javno protestirali proti odpustitvi člana akademije prof. Germeke. Počna dovoljenja bodo vladni krogi izdajali šele po predhodni natančni oceni vsakega posameznika, pa tudi le proti objubi, da bo potovalec ostal v inozemstvu zvest zakonom sedanje poljske vlade.

Sicer pa je odnos med oblastmi in poljskim ljudstvom slej ko prej napet, zlasti še, ker so ponovno pričeli s procesi proti duhovščini.

Ker je delavska organizacija „Solidarnost“ še vedno prepovedana, je ljudstvo izbralo vnebohodne procesije, da je javno protestiralo proti najnovejšim vladnim ukrepom. V Gdanskju se je pri maši zbralo okrog petdeset tisoč vernikov, ki so glasno povedali svoje simpatije za tište pripornike, ki so zato zaprti, ker so se upali kritizirati vlado. Gdanski nadškof Govlowski je v pridigi

med službo božjo obsodil procese proti duhovnikom in poudaril, da se „Cerkev noče vmešavati v politiko, da pa ne more ostati brezbržna z ozirom na socialni položaj ljudstva, pa tudi ne ob zatiranju in obsojanju duhovnikov, še manj pa ob ponarejanju resnice.“ Verniki so nosili bele zastave z različnimi napismi, med katerimi je bil viden znak V —, ki naj ponazori zmago prepovedane delavske organizacije. Ustanovitelj le-te, Walensa, pa se teh demonstracij letos ni udeležil.

V Varšavi je na praznik Vnebohoda skoro dvajset tisoč vernikov prisostvovalo tradicionalni službi božji. Primas poljske Cerkve, kardinal Glemp, je med pridigo dejal, da so „na Poljskem ogrožene pravice človeka, a ljudstvo naj bo mirno, ker Cerkev budno sledi vsem dogodkom“.

Procesov proti duhovnikom pa ni omenil. Poljaki so z zanimanjem sledili besedam svojega duhovnega vodje in do izgrede k sreči ni prišlo niti v Gdanskju niti v Varšavi.

FAZ, prir. Pavlina Dobovškova

Klopčičev greh

Predstavitve filma „Dediščina“ slovenskega režiserja Matjaža Klopčiča v Cannesu je dvignila prah v jugoslovanskem tisku. Kot pravi Klopčič, je film „družinska zgodba malega slovenskega naroda, ki se je rešil izpod tujčeve pete z lastnimi močmi, zaradi nekoliko nerodne ali naivne politike pa prisostvuje lastnemu propadanju.“ Katalogu, programskemu prospektu, ki je spremljal „Dediščino“ v Cannesu pa so, poleg informacij o režiserju in o sodelavcih, dodali še podatke o deželi, v kateri je film nastal. Pobrani so bili iz enciklopedije Larousse in iz zbirke Petite Planète:

„SLOVENIJA: to je sicer res majhna republika... toda bogastvo njenih kmetijskih površin in oprema v industriji sta na solidni ravni in izdelki 'Made in Slovenia' prekašajo ostale na jugoslovanskem trgu. Pravoslavje se je ni dotaknilo, tudi islam ne... Če izznamemo majhno protestantsko manjšino, je v celoti katoliška. Tudi njen jezik je zelo drugačen od srbskega ali hrvaškega.“ Nekaj odmevov na način predstavitve slovenskega filma v

mednarodnih krogih: Pod naslovom „Made in Slovenia“ pišejo v Književni reči, 10. junija takole: „Klopčič ni pripravil le posebnega prospekta o svojem filmu, temveč tudi o svoji republiki. Nič slabega — samo v šoli smo se pri pouku zgodovine učili drugače. Citira izvlečke iz zbirke Petite Planète, ki je pri nas ni dovoljeno prevajati.“

Ostro je pisala Borba 19. junija. Sporučila je, da je slovenski režiser svetovni javnosti povedal, da se slovenska razlikuje od hrvaščine in srbsčine in, da svoje industrijske proizvode Slovenci reklamirajo kot „Made in Slovenia“. Klopčičev nastop v Cannesu ocenjuje Borba kot dejanje političnega mračništva, zaradi katerega lahko sleherni, ne le slovenski narod, postane priča svojemu razpadanju. 21. junija je pod naslovom „Slovenija beži od jugoslovanske usode“ Intervju priobčil izvlečke iz canskega kataloga. Vjesnik pa ugotavlja 23. junija v komentarju „Umetnikov saito mortalne“, da je osnovna zavzetost filma opozorilna ogroženost Slovencev pod srbsko nadvlado v Kraljevini SHS in pozneje v Kraljevini Jugoslaviji. Različni odmevi, a s skupnim imenovalcem: Klopčič je grešil, ker je pokazal, da se Slovenci razlikujejo od svojih sosedov.

Prekinitev dela v Org. združenega dela

O prekinitvah dela pri nas še vedno neradi govorimo, četudi je znano, da število prekinitev narašča. Tako sploh ni presenetljivo, da je raziskava Lidije Mohar Prekinitve dela v ozdih zbudila izredno zanimanje.

Temeljna teza v raziskavi je bila, da so tudi v socialistični samoupravni družbi kršene nekatere pravice delavcev in omejevanji njihovi interesi. Protestna ustavitve dela je praviloma rezultat dolgotrajnega nezadovoljstva delavcev z njihovim lastnim položajem in z odnosi v organizaciji, kjer delajo.

Nekatere značilnosti protestnih ustavitvev dela v Sloveniji so: letno jih je približno 60 do 70, v njih sodeluje različno število ljudi (od 10 do 300 in več), delo prekinjajo predvsem delavci v enem delu temeljne organizacije, medtem ko le malokdaj sodelujejo vsi delavci, največ prekinitev je v industriji in rudarstvu in več jih je v mestnih okoljih; povod za prekinitev so najpogosteje osebni dohodki.

(Delo, Ljubljana, 4. apr. 85/2)

Mogoče ne veste, da...

— da je ljubljanski tednik MLADINA, ki izhaja v 20.000 izvodih, izzivalno objavil himno Stalinu, ki jo je med vojno napisal Matej Bor, in slavilni članek o Stalinu, ki ga je po vojni objavil Edvard Kardelj...

— da zgodovinar Stane Kos, avtor skoraj že razprodane STALINISTIČNE REVOLUCIJE NA SLOVENSKEM, piše drugi del te knjige (čas po italijanski kapitulaciji)...

— da so 1945 v bivši tiskarni Slovenca, preimenovani v tiskarno Ljudske pravice, ki je bila tisti čas najbolj opremljena tiskarna v Jugoslaviji, odmontirali enega od desetih linotajpov in ga kot bratsko pomoč poslali Albaniji Enverja Hodže...

— da je pred Veliko nočjo neznanec dal na belo zastavo na ljubljanskem gradu napis NIČ NAS NE SME PRESENETITI in potem porezal dvigalno vrv, tako da so mogli zastavo le s težavo sneti...

— da se je koroški kulturnik Janko Messner s svojo mlado ženo mudil en mesec v Nikaragui, prevzet nad njenim revolucionarnim razcvetom...

„Mladika“, št. 4

Med nas je usekalo...

Ob 40-letnici našega begunstva

FORLI, EBOLI

Večina primorskih domobrancev je priplula na ladajah k ustju Taljamenta, kjer jih Angleži niso sprejeli. Po nekaj dneh so jih poslali v Ceseno, kjer so od njih ločili večino civilistov, katere so bili vzeli s seboj. Nekaj gospa in gospodične pa se je posrečilo obdržati kot bolničarke in te so pozneje kulturno delo zelo poživile. Naslednja daljša postaja je bil Forli; tu so jih enkrat selili v za 20 minut oddaljenjese tabariše.

V Forli so prišli 13. maja 1945. Na praznik Presv. R. Telesa, ki je to leto padel na zadnji maj, je prvič nastopil pri sv. maši pevski zbor, pod vodstvom g. Omahne, ki je potem oskrboval petje pri službi božji in pri raznih priložnostnih akademijah. Prva takšna prireditev je bila posebna slovenska vidovdanska, kateri je sledila proslava sv. Cirila in Metoda. Prav

kmalu je začel izhajati humoristični list „Logorski bodlikovec“, katerega vrednost je bila medvsem v številnih dobrih ilustracijah.

Slovenci so gojili največ lahko atletiko in proste vaje, bolničarke ženske ritmične vaje, ter priredili 5. avgusta svoj telovadni nastop. Dijaki so se po večini združili v Marijino kongregacijo; akademiki so priredili sredi julija kulturni teden: od predavanj, ki so se vršila, so ostale v spominu teme o filmu, iz medicinske in o raznih tehničnih problemih. Že tu v Forliju so pričeli delovati prvi tečajji: stenografski, nemški in telegrafski, pozneje še matematični. Najbrž prva izrazito dramska predstava med begunci, a vprizorjena z izrednim uspehom, je bil Strindbergov „Mrtvaški ples“ 8. avgusta. 23. septembra se je z ostalimi preselila tudi slovenska skupina v Eboli.

(Koledar Zb. Sv. St. 1953, str. 132-133)

Oblika in vsebina

Samo majhen primer iz Nedeljkega dnevnika, kjer bralka kritizira moderni „slovenski“ jezik: Smernice za pripravo dolgoročnega plana občine Maribor Pobrezje za obdobje 1985—2000:

„Zatečeno stanje demografske depresije tako v občini kot v mestu Mariboru zahteva specifično populacijsko politiko, saj ni več zagotovljena enostavna reprodukcija prebivalstva. Populacijska politika mora slediti ekspanzivnim meram stimuliranja...“

Nje odgovarja Janko Moder, zna-

ni slovenski prevajalec in član Jezikovnega razsodišča, in ji da popolnoma prav. Sam je gornje prevedel takole:

„Sedanje povprečje rojstev tako v občini kot v mestu Mariboru je nevarno majhno, zato se bo treba odločiti za politiko, ki bo spodbujala večje število rojstev.“

Tudi mi se jezimo nad mrcvarjenjem slovenščine, a ne ostanemo samo pri formalni slovniči! Kaj pa je vsebina tega stavka???

Ni v nevarnosti le slovenščina, v nevarnosti smo tudi Slovenci!

Izjava za tisk

Poslanica katoliških časnikarjev srečanja v Ljubljani:

Ko se zavedamo pomena svetih bratov Cirila in Metoda za miroljubno evangelizacijo slovanskih narodov in njunega prispevka z govorno in pisano besedo, smo hoteli s tem srečanjem na kraju, kjer se srečujejo različne svetovne kulture, napredovati na poti iskanja svoje lastne istovetnosti.

Ko se soočamo z Evropo, ki preprosto razglašja propad krščanskih vrednot in resnic, z mladino, ki kot svoje obzorje pozna le brezposelnost in uniformirano kulturo, smo kot katoliški časnikarji odgovorni, da izpolnimo pričakovanja te mladine. Tega ne bi smeli storiti narodnostno omejeno, temveč ne glede na kakršnekoli meje in ovire. Tako prispevamo h graditvi evropske misli (ideje), ki ne potiska več v pozabo številnih narodov in kultur naše celine.

Ob krizi vere sprejemamo katoliški časnikarji izziv, ki pomeni pospeševanje krščanskih vrednot na naši celini. Menimo, da se to dogaja, kadar smo orodje aktivnega dialoga v naši Cerкви in želimo, da bi vprašanja, ki se postavljajo v Cerкви, našla rešitev v trajnem dialogu.

Ker je po našem mišljenju izgradnja Evrope bistveno verska in duhovna naloga, zadeve ne bomo preprosto prepustili vladajočim politikom.

Svoboda mišljenja igra odločilno vlogo pri pospeševanju javnega mnenja. Brez svobode mišljenja ni resnične izgradnje Evrope. Zato je za nas izmenjava informacij o delovnih razmerah in o življenju v različnih evropskih deželah zelo bogat učbenik. To še posebej drži za prispevke iz Vzhodne Evrope. Želimo, da bi

dežele na evropskem kontinentu vedno bolj zavzemale mesto, ki jim pripada.

Tako in s tem, da se odpovedujemo skušnjavi resignacije in pasivnosti, prispevamo k Evropi različnih kultur in ljudi.

KDO JE BIL BARAGA?

Pred kratkim smo imeli v Buenos Airesu filatelistično razstavo; udeležilo se je veliko razstavljalcev z vsega sveta. Imeli smo priložnost videti zanimive znamke vseh vrst in oblik.

Istočasno so bili na razpolago še najrazličnejše brošure, knjige in katalogi. Ko smo listali po seznamu znamk ZDA, smo našli na stran, ki je bila posvečena izdaji Baragove znamke leta 1984 v ZDA. O tej smo že poročali in zbirko tudi objavili. Sicer ni prava znamka, je le znamka, natisnjena na dopisnici. Omenjen je risar, David Blossom, in datum izdavanja, 29. junija v Marquette, Michiganu.

Ko pa sledi razlaga, kdo je bil Baraga, da je zaslužil spomin v filateliji, obstanemo brez sape že pri prvem stavku:

„Friderik Baraga je bil rojen v habsburški rodovini — cesarski družini v Avstroogrski — v Hanovru leta 1797.“

(Kar sledi, je v redu.)

Ne vemo, ali bi se smejali ali jokali: Da je Baraga član habsburške dinastije? Da je rojen v Nemčiji?

Upamo, da so Slovenci v ZDA že protestirali pri tamkajšnji poštni upravi proti takemu maliččenju Barage in tudi zgodovinski netočnosti.

Dr. Tine Debeljak

(229)

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

IVO ROJNICA:
SUSRETI I DOŽIVLJAJI

Za leto 1985 je Hrvatska revija najavila tri knjige, ki bi jih rada izdala v temle letu spomina na tragično katastrofo hrvatske vojske pri Pliberku na Koroškem. Do zdaj je izdala dve knjigi, vsaka okoli 600 strani.

Kot prva letošnja knjiga Knjižnice Hrvatske revije je izšla 586 strani obsegajoča opisovanja Srečanji in doživljajev, ki jih je že pred leti začel pisati znani hrvatski industrijalec iz Dubrovnika, politik in mecen Ivo Rojnica. Kot prvi del teh spominov je že pred leti pri isti založbi izdal prav tako obširno knjigo, v kateri je zajel svoje srečanje z ljudmi in svoje osebne doživljanje od svoje mladosti do prvih uspehov v ekonomiji, industriji in delovanju v hrvatskem javnem življenju do druge svetovne vojne leta 1938. Prvi zvezek njegovih spominov mi ni prišel v roke, ob izidu drugega zvezka pa pravi urednik prof. V. Nikolič, da predstavlja enoto zase. Vem pa, da je prvi del obsegal njegovo mladost, prav po Goethejevem Lehr und Jünglingsjahre, ko ga niso izoblikovale šole, temveč življenje samo. Izhajal je iz številne hercegovsko dalmatinske družine in mu ni bilo dano študirati ter je moral že mlad fant v borbo za vsakdanji kruh. Vstopil je za vajenca v manufakturno trgovino in se po svoji inteligenci in pridnosti povzpela do industrijalca in uglednega javnega delavca. Z nastopom Neodvisne države Hrvatske je svoje delo posvetil narodu kot organizator v svojem domačem dubrovniškem okolju in kot častnik v vojski.

Prva knjiga obsega razdobje leta 1938 do 1945, sedanja druga knjiga pa od zloma NDH maja 1945 do leta 1975. Deli se v štiri dele: Prvi del opisuje zapustitev Hrvatske z mlado družino, ženo in dvema otrokoma ter njevo umik preko Slovenije na Koroško. Tu nas motijo imena krajev na slovenskem Koroškem, ko jih pisec označuje izključno z nemškimi imeni, kot na pr. Klagenfurt, Krumpendorf, Völkmarkt in danes svetovno znani Bleiburg, naš Pliberk, itd. S Koroške se je podal v Trst, kjer so ga Italijani zaprli. Da se reši iz zapora, je začel simulirati versko blaznost, kar opisuje — po sodbi večine kritikov — s pravo pisateljsko silo, ko se pretvarja v sv. Ivana v blaznici San Giovanni. Zdi se mi, da je prav, da opozorimo naše zamejske revije na Tržaškem na ta njegovo močni življenjski in zgodovinski prikaz hrvatskega begunca, da ga prevedejo in natisnejo (str. 85 itd.). Pot iz Trsta do Tržiča (Monfalcone) preko Soče je tako nazorno naslikana, da jo doživljaš v vseh podrobnostih. Ta beg se je nadaljeval do Padove, kjer je naletel na hrvatske begunske študente iz taborišča Fermi, ki so mu

preskrbeli tam zatočišče. Iz prvega seznama hrvaških beguncev po taboriščih, ki ga je zbral tudi Slovenec znan dobronik teol. prof. Draganovič, je šele zvedel, kje se nahaja njegova družina. Da pomaga družini k lajšanju begunskega pomanjkanja, se je lotil prekupčevanja z malenkostmi in tako zopet uveljavil svojo trgovsko nadarjenost in spretnost. Priselil se je v Rim, kjer mu je po zvezah prof. Draganoviča uspelo dobiti prevoz čez ocean in naselitev v Argentini.

Drugi del je naslovljen Novo življenje v novem svetu, kjer opisuje svoje življenje v argentinske gospodarske razmere. Pri svojih staronasteljenih hrvaških rojakih si je izposodil prve pešce in si začel ustvarjati svojo gospodarsko ekstenzo. Naučil se je tekstilne obrti in na tej osnovi zgradil svoj gospodarski obstoj, v katerem je dosegel velike uspehe. Svoje gospodarstvo uspešno pa ni porabil le zase, temveč se je posvetil tudi organiziranju Hrvatov v novih razmerah. Ko je z drugimi hrvatskimi politikimi uvidel, da je nekdanji zagon Hrvatske Seljaške Stranke začel upadati in da je tudi Paveličeva ustaška politika doživela zlom, je sklenil s svojimi prijatelji ustanoviti novo politično stranko, ki naj bi prevzela njihovo nekdanjo vlogo, pod imenom Hrvatska republikanska stranka. Nekaj let je delal pri stranki z veliko vnemo in žrtvijo, toda je zaradi predsednika Oršanića razočaran izstopil iz te stranke ter se ves posvetil kulturnemu delu za hrvaško državo. Tako je on postal glavni pobudnik in mecen nove Studia Croatica, pisane v španščini, ki pred mednarodnim forumom zagovarja in gradi zopetno državno samostojnost Hrvatske. Z njegovo mecenško podporo je mogla ta mednarodno priznana revija izdati v kratkem času dve monumentalni in reprezentativni knjigi, to je La Tragedia de Bleiburg (v španščini) z objavljanjem tedaj dostopnega gradiva (leta 1963 na 391 straneh) in Mandičeva zgodovinska monografija Bosna-Hercegovina. Poleg teh dveh velikih del pa še manjši pregled hrvatske zgodovine v španščini pod naslovom Croacia y su destino.

Tako je Rojnica dokazal, da je njegov gospodarski uspeh tudi uspeh celotnega hrvatskega naroda v emigraciji. Tudi njegova potovanja v Evropi, Avstraliji in druge celine služijo v prvi vrsti mobilizaciji hrvatskih kulturnih delavcev v istem smislu, kakor obiski prof. Nikolića in drugih. Zadnja leta Ivo Rojnica pesveča vse svoje sile ostvaritvi Narodnega Veča, to je: enotnega predstavništva vseh političnih hrvaških strank in struj. Temu političnemu in kulturnemu delu sta posvečena zadnja dva dela.

V Epilogu, ki nosi naslov Pouk in naročilo, poudarja Rojnica, da uvršča svoj trgovski posel (trgovino z

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Kot se snežni plaz pozimi uirga vrh pečin, in podira ter pokriva vse, kar se mu zoperstavi; na strmih, in se ustavi šele na dnu, tako se razvija kriza v peronizmu, in ogroža sedaj že ne samo buenosaireško provinco, temveč tudi okrožje prestolnice in nekatere druge provincijske širom države. Delno je v tem res ideološko ozadje, v katerem bi lahko postavili staro strujo na desnico, novo pa na levo, a nič manj resni, da je sporna točka osredotočena v osebnih pohlepih oblasti in vodenja. Ne prvi, ne drugi razlog pa ne kažeja kake možne rešitve, in čeprav vsi trdijo, da „v politiki ni ničesar, kar bi bilo dokončno“, vendar je tudi res, da razpoko, ki jo je naredil potres, ni lahko premostiti. In peronizem je zadnje tedne doživel pravi potres.

OD KONGRESA DO KONGRESA

Zanimivo je bilo gledati napor raznih peronističnih vodstev. Ko so pretekli teden skušala utrjevati strukturo stranke, in hrupnem razpodu. Zavedati se moramo namreč, da je poleg uradnega vodstva v peronizmu še več „odločujočih skupin“, ki imajo običajno več moči kot pa uradni poveljniki. A to pot je bilo vse brezmočno. Zadnja, ki je skušala urediti nered, je bila sindikalna skupina, ki je doslej predstavljala „varovalko“ pravovernega peronizma.

Vodja 62 sindikatov, ki so uradni izraz peronizma na delavskem področju, Lorenzo Miguel, je končno nasvetoval, naj bi sklicali nov kongres, na katerem naj bi se znova pogovorili in odločili novo vodstvo. Prebrisani mož je spoznal, da je volk več pogoltnil, kot pa more prebaviti. Stara struja je v manjšini, in le izkušnost v političnem boju in obvladavanje strankine strukture je pripomogla, da so pogazili obnovitelje na kongresu v Santa Rosa. A spoštovanja do tega manjšinskega

moškimi oblekami) v politične vrste hrvaške nacionalistične državotvorne mladine. Predvsem pa poudarja, da more hrvatski gospodarstvenik tudi s svojim delom služiti interesu hrvatskega naroda. Ivo Rojnica je dokazal, da visokošolske diplome še niso dokaz izobrazbe, ampak osebna inteligenca in pridnost.

Ti dve knjigi „Susretov“ potrjuje ta dovolj jasno, da Ivo Rojnica ni samo pisateljski talent, kot ga izpričuje poglavje v tržaški blaznici, temveč tudi pravi strokovni zgodovinar, saj je delo resnična zgodovina zadnjih 40 let hrvatskega življenja v emigraciji. V tem pogledu bi njegovo delo lahko postavili ob knjige Bogdana Radicea in Vinka Nikolića. Delo pa naj bi bilo tudi v zvezi slovenskim gospodarstvenikom in izdajateljem.

vijah. Načelo v svobodni slovenski državi, pa tudi že danes, bo naravna asimilacija, kar pomeni: če na slovenski zemlji bivajoč Neslovenec sam od sebe spozna, da s sprejemom, kulturnih, moralnih, civilizatornih in drugih vrednot slovenstva pridobi več kot če bi ohranil svojo dosedanja narodnost, je to le dokaz, da je vrednote slovenstva spoznal za višje in vredne, da je svoje dosedanje, ne slovenske, zapustil.

Vprašanje je torej, ali ima ideja samostojne slovenske države po tolikih katastrofalnih skušnjah življenja v skupni državi z narodi, ki jih imenujemo „bratske“, pa nam strežejo po življenju, še toliko življenjske sile in moralne moči, da bi se končno le opogumil in odločil za samostojno državno-pravno politično življenje? Narod, ki po skoraj tisočpetsto letih zgodovine še nima stremljenja po svobodi, pač ni več resnično živ narodni organizem!

Po Kardeljevi komunistični frazeologiji smo Slovenci v nedeži Jugoslaviji bili povzdignjeni v kategorijo „suverene nacije“, toda ta naša „suverenost“ je vsebinsko tako rečna in prazna, da se npr. avstrijski zunanji minister o pravicah oz. o položaju slovenske manjšine

Tone Mizerit

vodstva ni, kar se je izkazalo v razkolu v provinci Buenos Aires, v razkolu skupine peronističnih senatorjev, in v svojevolsnem nastopanju zmagovite obnoviteljske skupine v prestolnici.

A za nov kongres ni ne časa, ne volje. Do volitev manjkata komaj dva meseca, predstaviti je treba volilne listine, pa ni soglasja. Te dni je državno vodstvo peronizma sklenilo povezavo v Justicialistični Osvoobodilni fronti (FREJULI), z desarrollisti, konservativci in nekaterimi manjšimi skupinami. Upajo, da bodo pod to oznako, tako svetlega spomina iz leta 1973, imeli več volilne sreče. A v provinci Buenos Aires je peronizem deljen, in ni preveč izgleda na uspeh vodstva peronizma v prestolnici, v rokah nove struje, pa je uradno sklenilo, da se ne bo podalo v nobeno fronto. Skupina, ki jo vodi Carlos Grosso, je šla dalj. Ukinila je mandat Lorenzu Miguelu kot delegatu v državno konvencijo. Prav tako je zavrgla večino kandidatov, ki so jih predstavili sindikati „62 organizacij“, in na volilna mesta postavila sindikaliste iz skupine „25“, ki podpirajo obnoviteljni sektor.

Po eni strani zaradi zavračanja fronte, po drugi pa zaradi svojevrstnega postavljanja kandidatov, sedaj stara struja grozi z intervencijo narodnega vodstva. Ako bi do tega res prišlo, potem bi doživeli pravi požar. Verjetno še hujski kot pa če stara struja obratno sledi Cafierovemu zgledu, in v prestolnici predloži svojo volilno listo, o čemer se tudi že govori.

SREČA V NESREČI

Radikalna vlada si je ob vsem tem oddahnila. Pri vsej smoli, ki jo ima z gospodarsko in socialno situacijo, se radikalom zdi, da se jim sreča političnega položaja le nasmiha. Kar se tiče leve, ni uspelo mnogim zainteresiranim formacijam spraviti skupaj močne fronte, ki bi metala senco na vladne položaje. Intransigenti z Alendejem na čelu so sklenili samostojen nastop, vendar jim resni opazovalci ne pripisujejo izrednih uspehov. Komunisti še vedno samotarijo, medtem ko skrajna levica tudi ne more priti do „fronte“.

Na desni so sile znova nekoliko zredčene. Alsogaray je v lastnih vrstah zgubil nekoliko prestiža, potem ko je zastavil vse svoje sile v to, da je bila za poslanske kandidatinjo imenovana njegova hči. Nekaterim ni bila všeč ta „monarhija“ in so se oddaljili. Poleg tega pa sta nastopila dve tekmeča na desnici: Manrique, ki prav tako upa na eno poslansko mesto, in pa demoprogressiv Martinez Raymond, ki organizira svoje vrste prav tako na desnem krilu. Tolikšno razpršenje glasov, pa še dejstvo maloštevilnih volilnih mest (volilo se bo namreč le polovico pe-

slanske zbornice), predstavlja hudo nevarnost za te manjše stranke.

Vlada pa trenutno jaha na prisiljeni zamrzitvi in navidezni stabilnosti, kar ji daje videz resnosti in uspešnosti. V precejšnjem miru je uredila tudi svoje notranje volitve, in tudi že ponekod pripravila volilne listine. Najbolj so se radikali bal peronističnih „luksuznih“ kandidatov, ker pa so ti pogoreli vsled krize, si je vlada oddahnila.

Vendar poudarimo znova, da so mnogi opazovalci mnenja, da bodo ločene peronistične listine pobrale več glasov vladi, kakor pa če bi nastopili prisiljeni z eno samo listo. Izkušnja iz leta 1983 daje podlogo resnosti tem domnevam.

UBALDINI JE HRABRO ČETO ZBRAV

...in odšel v boj na divje radikale. Tako vsaj mnogi prikazujejo stavko, ki jo je CGT sklicala za ta četrtek 29. Z vladne strani sindikalistom očitajo, da je stavka politične narave. Iz CGT pa odgovarjajo, da vlada v tem obdobju ni ugodila niti eni delavski zahtevi. Celotna paritetna komisija, katerih sklic potem posebnega zakona preudarjajo v kongresu, se ne bodo dotaknile problema plač, temveč izključno pogoja na delovnih mestih.

Sindikalisti so se tudi umaknili iz Gospodarsko-socialne konference, to je pogajanj, ki jih organizira vlada, in katerih se udeležujejo tudi podjetniki (prej so temu rekli koncertacija). Priznati je treba, da ima CGT s svoje strani tudi prav. Najbolj žalostno je, da so radikali na vladi postali gluhi, in nečejo slišati nikakršnega nasprotnega mnenja. Če ga pa slučajno, pod trdo roko okoliščin, morajo slišati, se zanj ne zmenijo.

Res pa je tudi, da splošna stavka, dva meseca pred volitvami, in v težkem položaju, v katerem se država nahaja, nima smisla. Zlasti še ne, ker tako eni kot drugi vedo, da se z njo ne bo ničesar doseglo. Naslednji dan bo vse tako, kot je bilo. Le vsi bomo zamudili novo priliko dokazati, da mirno sožitje in delo več pripomoreta k blaginji naroda, kot pa prepir in stavke. Tega, kot vse kaže, se ne zavedajo ne na vladi, ne v opoziciji.

Slovenci na Koroškem

„Fiesta Sandinista“, solidarnostna prireditev za Nikaragvo v Celovcu, je služila za okvir pogovoru predstavnikov slovenskih osrednjih organizacij s tajnikom nikaragovske ambasade na Dunaju. Slovenski zastopniki so poročali o aktualnih vprašanjih slovenske narodne skupnosti na Koroškem, pogovor pa je tekel tudi o problemih Nikaragve. (Kdo bo komu bolj pomagal?)

Podelitev Linhartove značke za najboljše igralce je bila tudi letos za koroške Slovence velike pomembnosti. Nagrado, ki jo podeli Zveza kulturnih organizacij Slovenije, je prejel igralec gledališke skupine dunajskih študentov Rihard Grile, za vlogo Branjevke v Puntarjevi „Hruške gor, hruške dol“.

TINE DUH: Iz prispevka za Visokošolski tečaj

(3)

Kakšno bodočnost hočemo?

Slovenci imamo visok kulturni in civilizatorni potencial, saj že vsaj dvesto let in več korakoma vstrij z najbolj kulturnimi evropskimi narodi. Moralni bi torej biti sposobni ta svoj potencial orientirati v svojo korist. Kulturno na nižji stopnji stoječi narodi polagoma, morda v stoletjih sosedstva ali skupnega življenja navadno brez nasilja sprejmejo kulturo bolj kulturnih in civilizatorno višjih gospodarjev ali sosedov. Priseljenci z jugoslovanskega juga so v Sloveniji gostje, gospodarji so Slovenci in je neverjetno pa, žal, resnično, da manj kulturni gosti narodnostno, ali točneje, jezikovno ogrožajo gospodarja. Z nekoliko več slovenske samozavesti in s previdno in pametno politiko nasproti tem priseljencem, bi jih Slovenci v nekaj generacijah brez kakršnihkoli težav in brez vsiljivosti asimilirali.

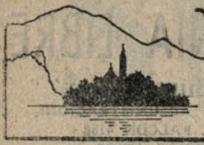
Z biološkega vidika gledano, smo Slovenci že nekoliko star narod in bi nam priliv določene mere nove, drugačne krvi bil bolj v pomladitev

kot pa v nevarnost za biološko smrt. S tega stališča gledano bi torej morali tudi priseljevanje z juga izrabiti v našo korist, ne pa se vdajati malodušje in hlapčevsko dopuščati, da nam manj razviti in manj kulturni sodržavljeni iste skupne države s svojo okolostjo in prepotentnostjo izrivajo naš jezik iz naših lastnih vasi in mest. Tako zadržanje do priseljencev z juga pravzaprav že dokazuje pomanjkanje slovenske samozavesti.

Mnogi Slovenci, tako doma, v zamejstvu in zdomstvu, zlasti taki, ki nikdar niso imeli pomislekov priznavati se za jugoslovane, bi verjetno tak prebrat v odnosu do južnih priseljencev v Slovenijo imeli za nekaj slovenski imperializem, torej greh, ki smo ga vedno očitali Srbom. V takem stališču Slovencev do priseljencev pa ni niti sledi za kakim imperializmom, ki vedno pomeni silo močnejšega nad slabotnejšim. Nasilno asimilacijo smo trpeli Slovenci n. pr. v Avstriji (še danes jo trpimo), v Italiji, na Madžarskem, pa tudi v obeh Jugosla-

nja in prepričanja, da smo Slovenci že davno zreli in sposobni za samostojno državno življenje, čeprav naši sosedje in naši južni gospodarji to dosledno zanikajo in odrekajo, ker imajo od naše odvisnosti korist. SNO bo moral zahtevati po samostojni slovenski državi pred pristojnimi mednarodnimi forumi uradno formulirati ter jo zgodovinsko, geopolitično, mednarodnopravno, skratka vsestransko z vsemi dosegljivimi in logičnimi argumenti podpreti in utemeljiti. Z narodi sedanje jugoslovanske državne zveze, ki prav tako kot Slovenci, stremijo in delajo za svojo samostojnost, pa bi moral vzdrževati le toliko in takih zvez, kot je to za dosego našega cilja potrebno.

Organizacijo bodoče slovenske države bi morali že zdaj pripravljati izvedenci in strokovnjaki iz različnih področij javnega življenja, npr. pravnik, gospodarstvenik, znanstvenik, vzgojitelj, profesorji itd. Izdelati bi morali osnutek bodoče slovenske ustave in tudi drugih temeljnih zakonov, kar bi ves narod moral s tajnim glasovanjem odobriti, odkloniti oz. predlagati spremembe, predno bi ustava in zakoni dobili dokončno formulacijo.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Novi stroji za bankovce bodo razbremenili denarnice. Zdajšnji stroji za izdelavo denarja so iz leta 1929. Potrebe po gotovini v obtoku so se zadnja štiri leta, ko je pospešena inflacija, precej povečale, ker se je kupna moč največjih bankovcev (petstotakov in tisočakov) zmanjšala. Namestitev novih strojev in tiskanje novega bankovca za 5000 dinarjev pa bosta pripomogli, da bodo še letos denarnice mogle biti razbremenjene odvečnega papirja.

RADENCI — Ameriška tvrdka RYIC iz New Yorka se je zavezala, da bo v prihodnjih desetih letih od Radenske kupila najmanj trideset jaht na leto. Že od srede julija prihodnjega leta naj bi Radenska poslala v Ameriko 30 jaht iz ladijske pločevine. Za vsako jahto bo dobila 46 tisoč dolarjev.

LJUBLJANA — Oddelek za kongresno dejavnost Cankarjevega doma bo pripravil letos mednarodno konferenco in razstavo fiberoptike za dežele v razvoju in mednarodno konferenco **Znanost in tehnologija v proizvodnji prihodnosti**. Prihodnje leto bodo pripravili mednarodni simpozij o mikrobiologiji in svetovni gozdarski kongres, medtem ko bo leta 1987 v Ljubljani svetovni kongres o papirništvu.

KOČEVJE — Koordinacijski odbor za vprašanja Romov se je letos sestel v Kočevju. Predstavniki občin Grosuplje, Trebnje, Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Krško, Lendava, Murska Sobota in Kočevje so ugotovili, da je v Sloveniji 4535 Romov (to je Ciganov). Večina živi zdaj v barakah, prikolicah, avtobusih in vagonih, le desetina pa v družbenih stanovanjih. Socialne družbe jim skušajo rešiti problem šolanja, služb, stanovanja in higijene.

ORMOŽ — Tovarna v tovarni je našla stalno v Ormožu. Ormoška tovarna sladkorja je namreč odstopila tovarni čevljev „Peko“ 1200 kvadratnih metrov veliko halo za šivanje zgornjih delov obuvice. V Pekovem obratu je dobilo delo 95 ljudi; do konca prihodnjega leta pa bo v njem 310 delavcev.

LJUBLJANA — Laser YAG so prvič v Jugoslaviji začeli uporabljati na Univerzitetni očesni kliniki v Ljubljani. Z njim brez dosedanjega kirurškega odpiranja očesa ambulantno operirajo nekatere vrste sive in zelene mreže.

PORTOROŽ — 16. mednarodna fizikalna olimpiada je svečano končala s podelitvijo nagrad najboljšim. Pri reševanju dveh teoretičnih in treh prak-

tičnih nalog se je najbolje odrezal Patrik Španel iz Češkoslovaške. Da bi spodbudilo zanimanje za fiziko, je Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije razpisalo natečaja za izvirni fizikalni eksperiment, za predlog tekmovalne naloge, za esej o fiziki, za računalniški program pri pouku fizike, za fiziko v fotografiji, za humor v fiziki in za popevko o fiziki. Na natečaju je sodelovalo več kot 200 avtorjev. Najboljši udeleženci so se pomerili na eksperimentih, postavljenih za olimpijske tekmovalce.

CERKNICA — Cerknško jezero in njegova okolica ne bosta spremenjena. Tako je zaenkrat sklenilo predsedstvo SRS in zavrnilo možnost zajetja vode v energetske namene.

KOPER — Luka se je predstavila na Orgrskem, ki polovico blaga vozi v nemška in poljska pristanišča, koperskemu pa predstavlja madžarsko blago kar četrtino celotnega prometa. Za povečanje pretovornega blaga bi pa potrebovali še izboljšati in urediti progo med Ormožem in Mursko Soboto ter zgraditi železniški odsek Murska Sobota z madžarskim Monoštom. Za to železniško povezavo se zanimata še češkoslovaško in poljsko gospodarstvo.

LJUBLJANA — Dan cestarja so počastili predstavniki Združenih cestnih podjetij Slovenije. Cestno gospodarstvo težko pokriva stroške za vzdrževanje cest. V Sloveniji je 14.033 km cest, od tega je 1232 km magistralnih.

TOLMIN — Poletje še vedno podaja roko zimi na visokogorskih smučiških v Kaninu. Zato je tudi letos za turiste najbolj zanimivo vzdušje na bovškem.

UMRLI SO OD 1. DO 8. JULIJA 1985:

LJUBLJANA — Helena Lapajne roj. Marchiotti; Adalbert Suštaršič; Avgust Tome; Velimir Kern; Jože Knez; Mirko Bivic; Marija Podrekar roj. Vidmar; Olga Wernig roj. Kovacič; 78; Ivanka Čuha roj. Snaj; Božena Kafol roj. Lipovec; Evstahija Golja; Marica Kralj roj. Hvalič; Jože Remic; Ludvik Kikelj; 76; Vojin Kovač; Cita Prezelj roj. Podreberšek; Albin Tavčar; 76; Franciška Galien roj. Bertonec; Janez Doberlet; Milka Binder roj. Fajfar; 85; Stefi Rombo roj. Pahor; Maruša Pengal roj. Pušnik; Marta Lunder; Franciška Martulaš; Jože Sedlar; Alojz Pirč; 94; Pavla Kavčič; 87; Justina Lampič roj. Presterel; Fani Božič roj. Ličen; 82

RAZNI KRAJI — Mara Faganelli roj. Vanelli; Trbovlje; Marija Gosar (Gabrova Micka); Podsmreka; Milan Kranjc; Vrhnika; Elizabeta Veber roj. Košir; 90; Celje; Jože Vadnjal; 88; Opatija; Hilarij Carli; Zatolmin; Cecilija špitaler; Hrastnik; Ljubo Žerjal; Marija Gramc; Brežice; Anton Zapu-

16. pevsko glasbeni večer

Bil je res lep. Ob nabito polni dvorani je izzvenel v vsesplošno zadovoljstvo in ob sklepu ni bilo konca pohval, komentarjev in dvojne sreče: mladih ob sijočih obrazih staršev in teh ob uspešnem nastopu njih otrok.

Nastopajoča mladina je svojo glasbeno zavzetost na večer pokazala v treh glasbenih sestavah: v čisto instrumentalni, v vokalno-instrumentalni in v zgolj vokalni.

Inštrumentalne skupine so bile tri in to v zasedbi flaut in kitar. Letos smo pogrešali klavir in morda še kako drugo glasbilo. Škoda! V treh na večer nastopajočih skupinah je gotovo prednjačil tercet flaut pod spretnimi prsti in v odlični interpretaciji sester Anice in Kati Arnšek ter Kristine Jereb. S tem seveda ne kratim dolžnega priznanja tercetu flautistk Marte in Helene Klemenc, katerima se je letos pridružil s kitaro Vanek Ahčin. Škoda, da niso pred svojim nastopom inštrumentov uglasili. Veselo preseñenje pa je bil duo kitar Aleksandre in Evgena Klemenčič. Prvo smo že poznali kot dobro kitaristko s prejšnjih glasbenih večerov, z bratom sta letos pokazala, da sta kos tudi skladbam, ki so tako zahtevne kot npr. Boccherinjev Minuetto.

V mešani sestavi pevskih in instrumentalnih glasov so se predstavile tudi tri skupine: „orkester“ Korosec Strah-Beltram, stari znanec Magnum ter duo Anice Arnšek (kla-

vir) in Milana Magistra (električna kitarar in petje). V prvi skupini program ni bil najbolj posrečeno izbran (Bodimo še prijatelji), škoda tudi, da pri Magnumu rezko kovinsko zvenelci in bobneči instrumenti preglašajo razpoloženje, kot npr. zlasti v idiličnem okvirju poezije in melodije avtorja M. M. (vodje skupine?). Posebno omembo pa zasluži spet duo Arnšek-Magister. Teško bi rekel, katera tih točk je bila boljša, a kot Slovincu je mene (in po aplavzu sodeč še mnoge) najbolj prijela Nedvedova Naša zvezda v priredbi obeh interpretov.

Najmočnejše je bila zastopana čisto vokalna glasba. Kar sedem točk (naq polovico) sporeda je zasela. Pa pojdemo po vrsti: solisti, duet, dekliski zbor, fantovski zbor in mešani mladinski zbori.

Letošnji večer je prinesel novost. Vendar se je okorajžil tudi pevec — solist in se nam predstavil. Bil je to mladi basist Luka Debevec. Tri pesmi je zapel ob lastni spremljavi na kitari in za izvajanje žel navdušeno priznanje. Val zasuženega odobravanja pa je nagradil tudi duo Marte Skvarča in Vinka Lazarja, ki sta zapela Korbarjevo Kadar m'ado leto. Spremljala sta ga Anka Gaser na klavirju in Janez Kopač s kitaro. — Skupina devetih dekliskih glasov iz San Martina, ki jo vodi ga Ivanka Petkovšek, je ob spremljavi kitarar zapela kar štiri slovenske — tri znane popevke in narodno Oglar.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Smrt: V domovini je umrla v starosti 97 let ga. Ivanka Erman, mati našega dolgoletnega naročnika iz Severne Amerike dr. Marjana Ermana. Nase sozalje.

JOŽE ALBREHT — umrl

Zopet je smrt posegla v našo slovensko izseljensko skupnost. 15. avgusta je na svojem domu po daljšem bolehanju na srcu umrl Jože Albreht.

Pokojni se je rodil 2. marca 1913 v Hotedršici v premožni in globoko verni družini. Očeta je zgubil že v zgodnji mladosti, nekaj let pozneje še brata. Radi tega je moral že zgodaj prevzeti vodstvo kmetije. Kakor je zastavil vse svoje moči za dom, ni bil nič manj delaven na javnem področju, v društvih in organizacijah. Ko so se ustanovile vaške straže, je med prvimi prišel za orožje in aktivno deloval do razpusta. V septembru l. 1943 se je moral pred komunisti umakniti v Rovte, kjer je pripravil in organiziral vse potrebno za ustanovitev domobranske postojanke v Hotedršici. Ob ustanovitvi domobranstva v Hotedršici je Jože Albreht prevzel županske posele in občino vodil do 5. maja l. 1945, ko je nastopil pot begunstva.

Po težavni poti se je prebil na Korško, od tam pa v Italijo. V italijanskih taboriščih je preživel begunska leta, odkoder je konec l. 1947 emigriral v Argentino.

Svojo predvojno, medvojno in begunsko delavnost je prenesel tudi v Argentino, kjer se je takoj ob prihodu v novo deželo priključil sodelavcem pok. Miloša Stareta, prvega predsednika Društva Slovencev. S svojo sposobnostjo, vnemo in požrtvovalnostjo je pomagal izvesti slovensko emigracijo in njeno organizacijo. V Društvu Slovencev je deloval kot podpredsednik, tajnik in odbornik. Vsa leta je tudi bil stalni član Zbora zaupnikov SLS. Ljubil je slovensko knjigo in časopis, bil med prvimi, ki so od svojega skromnega zaslužka prispevali za večjim zneskom k izidu Svobodne Slovenije, katere je bil zvest naročnik do smrti.

šek, Trbovlje; Marija Weit, Kamnica pri Mariboru; Franciška Prelog roj. Poznič, Gorišnica pri Ptuj; Janez Erjavec, župnik v Martjanjih; Fanika Mutec, Mozirje; Franc Kariz, Lavrica; Jože Niederwenger, 82, Mengeš; Marija Simšič roj. Čelan, 87, Postojna; Rozka Gračner roj. Brešar, Polzela; Jakob Tavčar, 92, Loka pri Zidanem mostu; Blaž Peharc, Tržič; Oliviero Cantarutti, 68, Piska; Marija Rebolj, 93, Metlika; Ivan Testen, Mengeš.

Fantje na vasi iz San Justa pa so se pod vodstvom neumornega Andreja Selana postavili z narodno Sijaj, sijaj sončece ter Mirkovo Na trgu. Naj nadaljujejo in se še glasovno izpopolnijo!

Med tremi mešanimi zborovskimi skupinami je bila najmanjša s Slovenske pristave v Castelarju, za njo bi se po moči uvrstila ona iz San Justa, za to pa Ramos Mejía. Teško jih je oceniti. Čeprav polovico manjša od drugih dveh, se skupina s Pristave gotovo odlikuje po ubranosti in finesah v izvedbi svojega programa, ostali dve pa po svoji številčnosti in zato izrazni moči ter zvočnem efektu. Kakovost in količina sta pač dve postavki, ki med poslušalci igrata svojo vlogo, simpatije pa tudi svojo. A eno je nedvomno: večer je dokazal resno delo mladih in njih povodij in to je veliko, da, neprecenljivo bogastvo, ki ga imamo. Sopi, ki so jih prejeli ob koncu pevovodje ga. Anka Gaserjeva ter gg. Andrej in Tine Selan so bili le skromno zunanje priznanje za njihovo delo, navzočji poslušalci so jim dali še drugačno svoje priznanje, ki izzveni v: Vese-li smo vas!

Poslušajoč nekatere pevce ali one na inštrumentih, mi je rojila po glavi misel: Kaj res ne moremo dobiti slovenskih mecenov, ki bi tistim našim mladim glasbenim talentom, ki tega sami ne zmorejo, nudili možnost izpopolnjevanja in uveljavljanja? Podobni komentarji, ki sem jim bil priča po končanem sporedu, so mi dokaz, da nisem edin, ki tako mislim.

Zaposlil se je najprej pri državnih delih, kasneje pa v privatni industriji. S pridnostjo in trudom si je postavil lep dom v Ramos Mejiji, za katerega je bil skrbno, dober, nad vse ljubeči mož. In njegovo plemenito srce ni ljubilo samo tiste, ki so prihajali v njegov dom, imel je za vsakega dobro in prijazno besedo.

Pred leti pa so se začele pojavljati težkoče srca, katere je vdano in potrpeljivo prenašal. Večkrat je dejal: „Kakor je Bog Oče določil“. A kljub skrbni zdravniški negi se je bolezen stopnje-

vala, rešitev ni bila več mogoča. Mirno in vdano je Jože na Marijin praznik ugasnil kot svetilka, ki ji poide olje. Dosti znancev in prijateljev ga je pokropilo in spremilo na zadnji poti.

Končana je Tvoja zemlja pot. Bog Ti bodi bogat plačnik za vse dobro. Počivaj v miru, dragi prijatelj, v tuji svobodni zemlji!

Zaljubljeni ženi Francki in ostalemu sorodstvu izreka tudi Svobodna Slovenija iskreno sozalje.

BUENOS AIRES

ZVEZA SLOV. MATER IN ŽENA

Na sestanku Zveze slov. mater in žena je v mesecu avgustu predavala gospa Lojzka Dimnik o družini in domu. Ta, vsekakor vedno zanimiva, pa tudi zelo obsežna snov, je pritegnila naše žene, ki so živahno posegale v razgovor.

Preteklo soboto smo se zbrale na „Srečanju v kuhinji“. Gospe Marta in Anica sta pripravili tipične dolenske jedi. Popoldne je poteklo ob prijetnem kramljanju. Zveza ima v načrtu pripraviti letos še dvoje takšnih srečanj, na katere že danes lepo vabimo, posebno dekleta in mlajše žene.

18. obletnico svojega obstoja bo Zveza praznovala letos samo s sv. mašo za naše matere in žene in sicer 7. septembra t. l. ob 19. uri v Slovenski hiši. Rojake lepo vabimo, da se udeležijo te službe božje.

Darovali so

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali Ludvik Pikec, Ramos Mejía, A. 3.- v spomin raj. Jožetu Požarju in družina Gorenšek, Adrogué, A. 3.- v spomin pok. Jožetu Albrehtu. Darovalcem iskrena hvala.

Uprava Svobodne Slovenije

SDO - SFZ

TURNIR ODOJKE

Šport je med nami ena glavnih in najbolj priljubljenih sredstev združevanja mladne posameznih Domov. Zato sta tudi letos osrednja odbora SDO in SFZ organizirala športne turnirje. — Med njimi seveda tudi odbojko.

To pot pa je bila pri tem neka sprememba. Zaradi časa in prostora se je turnir izvedel samo v dveh dneh, in sicer za državna praznika 1. maj in 20. junij. Igrali so v Slomškovem domu, kjer so dvoje igrišč in lepo okolje bili zelo primerni za to izvedbo.

Igrali so vsi domovi med seboj. — Fantje so tekmovali na tri dobljene igre. Res je, da so bile moči med njimi precej izenačene in so zaradi tega igre bile veliko bolj napete in zanimive.

Letos smo videli, da so v nekatere ekipe vstopili mlajši športniki. To smo opazili še posebno pri sanhuških fantih, ki so se do sedaj res dobro izkazali.

Tudi fantje iz Carapachaya, ki le redko predstavijo ekipo v odbojki so se letos prikazali in tekmovali. Čeprav jim ni šlo Bog ve kaj dobro, je bil že velik in pozitiven korak ta, da so bili navzoči, da so sodelovali in tekmovali z drugimi domovi. Počasi se moramo zavedati, da so tudi tisti, ki niso najboljši, potrebni prav kot pravi olimpijsko geslo: „važno je tekmoovati“.

Dekleta pa so igrale samo na dve dobljeni igri. Pozna se, da so nekatere ekipe bolj uigrane kot druge. To in pa ker so njih igralko različnih starosti in kakovosti, vpliva na igro.

Med potekom turnirja je mladina Slomškovega doma lepo poskrbela za postrežbo in prijetno vzdušje.

Poleg športnikov so tekme in lepi sončni dnevi privabili tudi veliko gledalcev. Tako to niso bili samo športni dnevi ampak so služili tudi družabnim stikom. Res, namen je bil tudi ta, da ustvarijo s športom prijateljske vezi.

Za konec pa še lestvica razporeditev, kakor so jo pokazali rezultati:

SDO	SFZ
1. Lanús	1. Ramos Mejía
2. Ramos Mejía	2. San Martín
3. Carapachay	3. San Justo
4. Morón	4. Morón
5. San Justo	5. Lanús
6. San Martín	6. Carapachay

S. T.

upoštevali?

Za konec tega svojega poročila — ne kritike! — pa moram dodati še to-le:

Ob nastopu naših mladinskih zborov, ob gledanju njih idealizma in za čim lepše petje zavzetih obrazov, v res hvalevredni podrejenosti voditeljem zborov, se mi je nehote misel povrnila na leta nazaj, ko je naš odlični glasbenik, skladatelj tolikih zborovskih skladb in avtor nestetih priredb naše narodne pesmi Emil Adamič napisal nekje: „Zanimanje za mladinske pevске zbere v mestih in na deželi raste iz dneva v dan in nam dokazuje, da je mladina, naš narodni ponos in up, v duši in srcu zdrava in dobra, ker z navdušenjem goji lepo pesem, domačo plemenito mladinsko muziko, ki je in mora biti temelj celi naši glasbeni bodočnosti.“ (Podčrtaj jaz)

In spet me je misel približala in se ustavila ob nekaj tednov nazaj v Svobodni Sloveniji objavljenem razmišljanju Žiča „Gallus večeraj, danes in jutri“. V času, ko se z dobro veljo nekaterih obnavlja naš reprezentativni zbor, da znova zaorje na globoko s svojim poslanstvom, je mesto dokajšnjega številja v mladinskih zborih nastopajočih tudi že v vrstah „Gallusa“. Pustimo ob strani neprimerni lokalni patriotizem in nekoristna tekmovanja med seboj! Slovensko ime mora s pesmijo spet tudi ven iz dvoran naših Domov in cerkv, kot je to bilo pred leti. Odgovornost je naš vseh!

Mladini za 16. glasbeni večer iskrene čestitke.

dr. Julij Savelli

Slovenska kulturna akcija

8. KULTURNI VEČER

XXXII. SEZONA

DR. MARKO KREMŽAR

Michel Novak — teologija gospodarstva

Predavanje bo v soboto, 7. septembra ob 20. uri v gornji dvorani Slovenske hiše.

NAŠ DOM

SAN JUSTO

vabi na predstavo

Jalnovne igre „Dom“

v izvedbi igralske skupine iz CARAPACHAYA

v soboto, 31. avgusta, ob 19. uri.

Po igri bo na razpolago večerja.

KNJIŽNICA ZEDINJENE SLOVENIJE

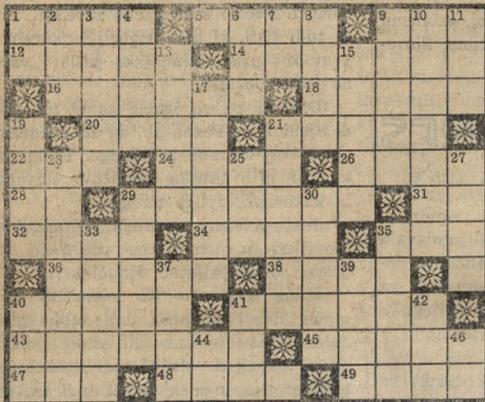
Upravni svet Zedinjene Slovenije je na svoji seji 22. avgusta sklenil:

Knjige se posojajo za dobo enega meseca. Kdor vrne knjigo po tem roku plača dvojno izposojevalnino za vsak mesec zaostanka. Prizna se en teden tolerance.

Vsem študentom, dijakom in učencem se posojajo knjige brezplačno; enako tudi otroške knjige. Za ostale pa velja dosedanja izposojevalnina t. j. za nove knjige enaka ceni dnevnega časopisa (sedaj A 0,20), za stare knjige polovica in za brošure četrtnina.

Kdor vrne novo knjigo močno poškodovano plača odškodnino enako deset kratni izposojevalnini.

Ta pravila stopijo v veljavo za knjige, ki se izposodijo po tej objavi.

KRIŽANKA ŠT. 4

24) Pleteni suknjič. 26) Azijska država. 28) Predlog, ki izraža odmičanje. 29) Pripadajoč materi. 31) Na tem kraju. 32) Velike morske živali. 34) Starogrški bog ljubezni. 39) Nekoliko močvirnat travnik. 40) Navzgor. 41) Mesec. 42) Marjina mati. 44) Oblika osebnega zaimka. 46) Znak za američij.

Vodoravno: 1) Sestavina kruha. 5) Čebelji samec. 9) Napeljava za tok energije. 12) Del večje celote. 14) Ustaljena vrsta. 16) Ob tem času. 18) Plujem po zraku. 20) Arabski plemič. 21) Prisojstvo, ki označuje nasprotovanje. 22) Stik, zveza. 24) Konec ozemlja, ki se gajo v morje. 48) Ostanek izgorevanja. 49) Pokrajina v Vietnamu.

Navpično: 1) Oblika osebnega zaimka. 2) Osebnosti. 3) Fevdalni kmet-svobodnjak. 4) Najmanjši deleč tvarine. 6) Nebesa. 7) Predlog, ki označuje bližino. 8) Sestavni del človeka, poleg duše. 9) Premikanje zrak. 10) Odstranjevanje živali. 11) Izročim. 13) Melodija za solista. 15) Orodje gorskih plezalcev. 17) Ljubezinski pesnik. 19) Glas. 21) Slovesna obluba med zaročenci. 23) Vzemnost, složnost. 25) Stara dolžinska mera. 27) Kokoš. 29) Izdelovalec lesenih predmetov. 30) Prebivalci Ilirije. 33) Kazalni zaimek. 35) Železniški voz. 37) Starogrški bog ljubezni. 39) Nekoliko močvirnat travnik. 40) Navzgor. 41) Mesec. 42) Marjina mati. 44) Oblika osebnega zaimka. 46) Znak za američij.

SLOVENIJA V SVETU

Avstralija

Ob 30-letnici Planinke v Queenslandu so uprizorili burko „Špelca v Ljubljani“ v režiji Anke Brožičeve. Na „Hribčku“ imajo sedaj tudi nov Dom, ki ga je načrtoval arh. Cveto Mejač. V njem imajo družabne prireditve, kulturne večere, piknike, ples. Ob tej priložnosti je nastopil pevski zbor pod vodstvom Stanka Sivca.

Igralska skupina iz Brisbana je gostovala v Sydneyju za veseligrso „Špelca v Ljubljani“. Igra je vzbudila veliko smeha in pa interesa za morebitne nadaljnje gledališke nastope.

OBVESTILA

SOBOTA, 31. avgusta:

V Slovenski hiši družabna prireditev z žrebanjem srečk za Slovensko hišo.

V Slomškovem domu ob 20. uri avdiovizual: „Jaz pa pojdem na Gorenjsko“. Na razpolago večerja.

Predavanje dr. Milana Komarja v okviru SKAS-a in Visokošolskega tečaja ob 16. uri v mali dvorani Sloven-

18. dan Zveze slov. mater in žena

7. SEPTEMBRA 1985

Rojaki vljudno vabljeni k sveti maši za naše žene in matere v cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši ob 19.15 uri.

Odbor

Naš dom

San Justo

24. mladinski dan

v nedeljo, 8. septembra

- ob 8,00: v stolnici mladinska sv. maša
- ob 9,15: v Našem domu tekmovalnja
- ob 13,00: na razpolago kosilo
- ob 18,30: kulturni program z raznimi nastopi

Prijetno razvedrilo za vse!

24. obletnica

SLOMŠKOVEGA DOMA

40 let dela in zvestobe

NEDELJA, 15. SEPTEMBRA

Vsi lepo vabljeni!

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor BatageljCorreo
Argentino
Central (B)FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual Nº 299831

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1985:
Za Argentino A 5,30, pri pošiljanju po
pošti A 6,00; Zdrž. države in Kanada
pri pošiljanju z letalsko pošto 69 USA
dol.; obmejne države Argentine 53 USA
dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija,
Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Ka-
nada in Evropa za pošiljanje z navad-
no pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTA-
DOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES
T. E. 362-7215

ORTOPED IN TRAUMATOLOGO

DR. JULIJ SAVELLI

Tel. 623-2255

Konzultorij:

Maestra Triangelli 430
Los Portones — ITUZAINGO

Ob četrtkih ob 19h.

ZAVAROVANJE VSEH VRST

M. in H. LOBODA

Sarmiento 385 - 1. nadst. - pis. 10
Buenos Aires - Tel. 312-2127
vsak dan od 11 do 18.30

Zahvala SDO in SFZ

Zvezna odbora Slovenske de-
kliške organizacije in Slovenske
fantovske zveze se najlepše za-
hvaljujeta vsem, ki so pripomogli,
da je 16. pevsko-glasbeni
večer lepo uspel.

Hvala številnim udeležencem,
posebna hvala požrtvovalnim so-
delavcem. Na svidenje, če Bog
da, v avgustu 1986.

Koroška

Bandoneón so navdušeno sprejeli v
Pliberku. Nanj je igral Argentinec Di-
no Saluzzi na festivalu jazza, ki ga je
pripravila skupina mladih Pliberčanov.

Marja Rodziewiczovna

(56)

H R A S T

(DEWAJTIS)

„In celo važno! Le kaj delata vidva za Marwitzem? Ta človek ves nori za Hanko! Neprenehoma me muči njegovo vzdihovanje, celo morje čustev! Kako se bo to končalo? Morebiti bo pa le našel prostor za oni legendarni prstan in pošteno srce?“

„Prstan, ki ste ga vi odbili, kakor nam je čisto iskreno povedal?“

„Če bi mogla izkresati iz sebe vsaj majhen košček čustva zanj, bi ga, kajti on je človek neomadeževane resnicoljubnosti, dobrote, izobraženosti in dela, čeprav je videti na zunaj smešen. Toda jaz nisem hotela ostati tam v Ameriki zavoljo spomina na svoje starše in tudi ljubila ga nisem.“

„A Hanka ne bo šla z njim v Ameriko, čeprav sodim, da ga že začenja imeti nekoliko rada...“

„Začenja? Hvala Bogu! To je že nekaj, je že mnogo!“

„Drugič: ne bo prekinila šolanja, ko ga je že pričela. Tretjič: ne bo vzela — drugoverca! Če bi tu gospod Marwitz čakal tri leta in spremenil vero, potem ni nemogoče, da bi bila pripravljena sprejeti ta nesrečni prstan...“

„Res, mnogo ovir. Moram ga pripraviti za pot preko Oceana in pisati njegovemu očetu. Ta svoj zaklad je stari gospod Marwitz tako priporočal moji skrbi, kakor da je zaborj stekla... Lepo je naletel tu! Vrnil se bo okleščen in otolčen, toda jaz nisem kriva...“

„Mislim, da tudi ne Hanka...“

„Vsega tega so krive buče tete Anete! Ali še pomnite, gospodična?“

Obe sta se zasmejali v spominu na oni smešni prizor.

„Kdaj gresta vedve v Pariz?“ je vprašala Irenka.

„Pojutrišnjem odpotujeva. Čez teden se začne že predavanja.“

„Za vama mi bo hudo. Zgubila bom edino tovarišijo.“

„Živite v Skomontih?“

„Samo zaradi Clarka, ker mu je všeč. On bo z vašim odhodom izgubil ves smisel za obiske. Jaz pa ne morem stanovati tam, ker ne trpim dvolične vloge.“

„Ste se spoznali z gospodično Janiszewsko?“

„Žalostna zgodba. Starka stoka, a vnukinja je vedno bolj žalostna in slaba. Ali nima nobenega razvedrila?“

„Samo gospoda Czertwana.“

„Tega imam že dosti! Nočem ga ne videti, ne jeziti se zaradi njega!“

Julka je začudeno dvignila glavo.

„Torej ste tudi vi hudi nanj kakor vsi? Čudna usoda: ves svet se ga ali boji ali ga ne ljubi in občuje z njim samo od daleč.“

„A vi?“

„Samo jaz mu ostajam zvesta. To je že staro prijateljstvo in ne bo nikdar prešlo! Je človek brez napak in slabosti.“

„Prav zaradi tega je neznan. Manjka mu nekaj slabih lastnosti, vsaj eno da bi imel! Bil bi malo ponižnejši in dostopnejši.“

Julka se je veselo zasmejala.

„Zakaj se je smeje, gospodična?“ je

vprašala Irenka.

„Kajti iz tega sklepam, da vi te stvari ne obravnavate pravično, kakor jaz, temveč s svojega stališča. Zato v sodbi o gospodu Czertwanu nikdar ne bova enakih misli.“

Irenka je malo zardela.

„Imate prav!“ je potrdila z vso iskrenostjo. „Najbolj me jezi to, da on obravnava vse tako zelo nepristransko.“

„Oj, tu se mi pa zdi, da se motite, gospodična! Zadnje čase opažam pri njem veliko spremembo kar je podobno oni napaki, ki jo vi pogrešate. Jaz gledam z očmi bodočega zdravnika in prerokujem, da se mu ta slabost razvije še v smrtno bolezen in težko srčno napako.“

„No, še tega je treba!“ se je zasmejala Irenka.

Kočija je obstala pred pošviškimi dvorcem. Naproti jima je prišel Marwitz, žuleč med zobmi ostanek cigarete. Ko je zapazil Julko, je z očmi iskal še neko drugo; ko je ni našel, je žalostno vzdihnil.

„Kaj si delal, Clarke?“

„Ulovil sem štiri ribe!“ je z žalostnim glasom odgovoril.

Medve pa sva medtem govorili o tvoji usodi. Ali veš, da gospodični odhajata že po jutrišnjem?“

„Vem, sem že pospravil kovčke.“

„Ti? Zakaj? Se vračaš v Ameriko?“

„Ne, v Pariz.“

„Ali si znorel?“

„Iri! Ti vedno tako hitro obsojaš,“ je žalostno pripomnil. „Šel bom v Pariz, najamem si sobo v njuni bližini in bom čakal.“

„Radovedna sem, koga?“

„Konec izpitov gospodične Czertwanove.“

„Tri leta? Človek, pameten bodi! A

ske hiše.

NEDELJA, 1. septembra:

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30 sv. maša za generalom L. Rupnikom, poveljnikom slovenskega domobranstva in dr. L. Hacinom.

V Hladnikovem domu v Slov. vasi Zveza mater in žena vabi ob 17 na predavanje Metke Mizerit o temi: „Prva pomoč za ostarele“.

SOBOTA, 7. septembra:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

Dan Zveze slovenskih mater in žena. VIII kulturni večer SKA v Slovenski hiši ob 20: dr. Marko Kremžar: Michel Novak, teologija gospodarstva.

Visokošolski tečaj v Slovenski hiši ob 16. uri.

NEDELJA, 8. septembra:

Mladinski dan v Našem domu v San Justo.

SOBOTA, 14. septembra:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 15. septembra:

Obletnica blagoslovitve Slomškovega doma s celodnevno prireditvijo.

SOBOTA, 28. septembra:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

oče? In tovarna? In rodbina?“

„Lahko čakajo name.“

„Ali gospodična Czertwanova ne bo šla s tabo čez morje.“

„Bom pa jaz ostal tu.“

„Ona ne mara tvoje vere!“

„Pa vzamem jaz njeno! Prisegel sem, da se bom z njo oženil, in se tudi bom!“

„No, delaj, kar hočeš! Jaz bom pisala tvojemu očetu in si umila roke!“

„Spričo znanega pomanjkanja odločnosti pri Hanki ji bo ta odločnost gotovo zelo všeč!“ je veselo dodala Julka.

„Lahko ste prepričani, da je vaš prstan prišel na pravi prostor...“

„Vedno ga nosim v žepu!“ je vzdihnil gospod Marwitz ob smehu obeh gospodičen.

Medtem pa je raslo število kmetov pri znamenju pod vasjo. Bile so tam celo ženske, obložene z različnimi cunami in zavoji, pa tudi mladež in otroci.

Posvetovali so se dolgo časa, potem pa niso udarili proti župnišču, temveč naravnost v vas. Na čelu poglavarja obeh gruč — starešine, potem v dolgi vrsti preprosti vojaki te velike, pisane kmečke vojske. Svečano so stopali po cesti do Markove domačije.

Pogorelec je z Ragisem in hlapcem razmetaval ožgano tramovje, pospravljal ostanke zogljenin in kupe pepela. Skupina kmetov je udrila na dvorišče in obstala.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ sta pozdravila poglavarja, za njima pa ves zbor.

„Na veke!“ je odvrnil Marko in se odkril.

Stari kmet, patriarh Skomontov, pa je začel:

„Prišli smo, mladi gospodar, da ti izrečemo sočutje. Sočutje je v srcu mi-

lo, ne vrne pa hiše in tudi nove ne postavi. Z besedami ne pospravimo oglja in ne dvignemo siromaščine. Mi smo se torej z brati za reko zbrali, da ti prinesemo svoje srce in svoje roke. Nimate denarja, da bi ti z njim pomagali v nesreči, imamo pa sila mladih rok in moči. Zato naj te, mladi gospodar, ne skrbi delavec in tesar... samo za gradivo se pobrigaj... Mi bomo prišli kot sedaj vsi skupaj, kdor ima le nekaj moči, in postavili ti bomo novo domačijo...“

Marko je pogledal v obraz govorniku, nato po skupini teh odkritih glav, potem pa je nagloma vrgel čepico ob tla in zajokal.

Njegov ponos ni vzdržal vtisa teh besed in tega pogleda.

Solze so mu tekale iz gorečih oči kakor rosa. Obrisal jih je z rokavom in s težavo izcedjal:

„Zakaj ste tako dobri z mano, brate? S čim sem si to zaslužil?“

Vsi so nekaj zakričali in utemeljevali, ženske pa so začele jokati.

Stari govnik je ukazal molk in spet je začel:

„Vsak svoje ti tam blebeče. Nekdo govori o polju, drugi o boleznih, tretji o otrokih, četrti o goveji kugi. V vsaki koči si se ti, mladi gospodar, zapisal z dobrim delom, kot že prej tvoji očeje. Jaz pa odgovorjam za vse. Živeli ste vi z nami kot brat z bratom, spoštovali sebe in nas, reševali nas v boleznih in lakoti, in ob požarih dobro svetovali. Mi smo molčali, toda si vse dobro zapomnili. Zdaj je vrsta na nas, da povrnemo; zato smo prišli.“

„Nihče ni ostal doma, vsi smo tu. Hvala vam, gospodar, da si nas sprejel in razumel.“

„Hvala, hvala!“ je zabučalo v gneči.